

---

# NEDOLOČNIŠKE SKLADENJSKE STRUKTURE V FRANCOŠČINI IN SLOVENŠČINI IN NJIHOVO PREVAJANJE

---

V prispevku podajamo pregled francoskih in slovenskih skladenjskih struktur, ki se dopolnjujejo z nedoločnikom, in jih poskušamo razložiti skozi kontrastivno analizo. Naše vodilo je analiza prekrivnih struktur v jeziku, ki jo preverjamo na osnovi vzporednega korpusa FraSloK, dela korpusa Spook (Mezeg 2010 (<http://nl.ijs.si/noske/spook.cgi/>), dostopen z geslom).

**Ključne besede:** nedoločnik, modalni glagoli, glagoli percepcije, fazni glagoli, povzročilniki, francoščina, slovenščina

## 0 Uvod

Nedoločniške strukture so v različnih jezikih zelo različno zastopane – od tega, da take strukture sploh ne obstajajo (kot npr. v makedonščini in novi grščini, kjer nedoločnika v obliki, kot jo poznamo v slovenščini, ni več), do tega, da so različno strukturno vezane in tako obvezne – kot na primer v slovenščini pri naklonskih glagolih, ali pa poleg strukturne pogojenosti predstavljajo slogovno sredstvo strnjanja oziroma zgoščevanja besedila, recimo pri francoščini v primeru identičnega osebka. Nedoločnik v teh strukturah lahko glede na skladenjski položaj zavzema glagolsko ali samostalniško vlogo, v obeh primerih pa ohranja svojo valenco.

V pričujočem sestavku se bomo ukvarjali z glagolsko, vezano vlogo nedoločnika, in njeno frekventnostjo v prevodih. Zanimala nas bo raba nedoločnika v slovenščini in francoščini v položajih, kjer gre za primerljive strukture: na eni strani si bomo ogledali skladenjsko pogojeno rabo nedoločnika, na drugi pa njegovo stilistično

vrednost, kot se odslikava v prevodih. Pregledali bomo, v katerih primerih in s kakšno frekvenco so osnovne sheme v obeh jezikih ohranjene, v katerih primerih pa ne. Analizo izvirkov in prevodov bomo opravili v vzporednem francosko-slovenskem korpusu FraSloK,<sup>14</sup> v delu, ki vsebuje izvira francoska literarna besedila ter njihove prevode v slovenščini (Mezeg 2010),<sup>15</sup> za izvorna besedila pa nam bo služil za referenco korpus Gigafida.<sup>16</sup>

V sklepu se bomo posvetili frekventnosti nedoločniških struktur v prevodu oziroma v izvornih besedilih ter slogovni vrednosti rabe le-teh oziroma njihovi predvidljivosti v določenih strukturah.

## 1 Teoretična izhodišča

### 1.1 Nedoločniške strukture med skladenjsko in slogovno opredelitvijo

Skladenjska umeščenost:

Glede na skladenjsko zgradbo se nedoločniške strukture (prim. Dik 1997: 145–154, Riegel, Pellat, Rioul 1994: 334–339) uvrščajo v podredje, ki se lahko izraža z osebno glagolsko obliko v podrednih stavkih ali pa z neosebno obliko. Neosebne konstrukcije se lahko uresničujejo kot nesamostalniške, kadar gre za neosebni glagolski obliki nedoločnik, v slovenščini tudi namenilnik, ali particip – deležnik ali deležje, ali pa samostalniške v primeru nominalizacij. Neosebne konstrukcije, v slovenščini imenovane tudi polstavki (Toporišič 2000: 632), imajo običajno, v veliki večini imenikov, kjer te strukture obstajajo, naslednje lastnosti (Dik 1997: 146):

- a) ne zaznamujejo osebe, števila, spola in ni ujemanja med nedoločnikom in izrazom, s katerim se pojavlja;
- b) izkazujejo manj časovno-naklonsko-vidskega razlikovanja kot osebne glagolske oblike; običajno nedoločnik zaznamuje le glagolski vid;
- c) nedoločnik ne more predstavljati glavnega glagola neodvisnega (glavnega) stavka;
- d) nedoločnik ima vseeno glagolski pomen, saj ne izraža samostalniških ali pridevniških značilnosti.

Te značilnosti ne veljajo vedno za vse nedoločnike; vemo namreč, da lahko nedoločnik v nekaterih od diskurzivnih rab igra tudi samostalniško vlogo, saj lahko npr. nadomešča osebek, predmet ipd. (*Živeti je vse, kar si želi*, prim. Toporišič 2000: 399–400; Riegel, Pellat, Rioul 1994: 337–339).

<sup>14</sup> <<http://nl.ijs.si/noske/spook.cgi/>>. Dostopen z geslom. (Dostop 20. 2. 2017.)

<sup>15</sup> Korpus FraSloK je sestavni del slovenskega prevodoslovnega korpusa Spook, ki je nastal v projektu dr. Špele Vintar *Slovensko prevodoslovje – viri in raziskave* od 2009 do 2012.

<sup>16</sup> <<http://www.gigafida.net/>>. (Dostop 20. 2. 2017.)

Nedoločnik kot jedro predikacije ohranja svojo glagolsko valenco: glede zapoljenih mest argumentov nedoločniške strukture delimo na odprte oziroma zaprte. Pri zaprtih so prisotni vsi možni delovalniki, pri odprtih pa ne. V splošnem je več struktur odprtih kot zaprtih (Dik 1997: 149).

Naj navedemo primer iz korpusa, kjer je glagol *envoyer* v francoščini dopolnjen z dvema nedoločnikoma, ki ima svoj predmet. Slovenski prevod je na desni.

Impératrice (2003)	Elle était retournée dans son domaine. J'	<b>envoyai</b>	des eunuques lui porter des plats desservis	Cesarica (2007)	je na svoje posestvo. Nekaj evnuhov sem	<b>poslala</b>	, da bi ji odnesli jedi z moje mize , a
-----------------------	--	----------------	---	--------------------	---	----------------	--

Funkcije nedoločniških struktur so različne, najobičajnejše so nedoločniki povezani z deontično modalnostjo in predvsem v primeru identičnih oziroma sonanašalnih osebkov. Nedoločniške strukture so obstojne, če globinski osebek ni sonanašalen z glavnim osebkom: *moral sem* (jaz – osebek) *priti* (jaz – osebek), sicer je v rabi razvezana struktura z odvisnim stavkom (Dik 1997: 149 to trdi za nizozemščino, pa velja tako za francoščino kot za slovenščino). Izjema so glagoli percepcije, ki imajo lahko drug subjekt (v latinščini t. i. akuzativ z infinitivom): *slišal sem* (jaz – osebek) *peti ptico* Ta del popraviti na naslednji način: (ptica-osebek), sicer je treba uporabiti razvezano strukturo, enako velja za francoščino in slovenščino.

V prispevku se bomo posvetili nedoločniškim strukturam v prevodih med francoščino in slovenščino. Najprej bomo pregledali najobičajnejše skladenjske strukture v obeh jezikih, v nadaljevanju pa izbrali strukture, ki so primerljive, in pregledali, kako so prevedene iz francoščine v slovenščino, v nedoločniški ali razvezani obliki.

Zadržali se bomo tudi pri slogovni vrednosti in frekvenčnosti nedoločnika v možnih strukturah (v originalnih in prevedenih besedilih). Izpostavili bomo slogovno najobičajnejše prevode primerljivih struktur.

## 1.2 Nedoločnik v francoščini in slovenščini

Nedoločnik je v francoščini definiran kot »neosebni glagolski naklon«, ki ne zaznamuje ne časa, ne osebe, ne števila – lahko pa zaznamuje glagolski vid. Glagolski vid v francoščini variira v enostavni (*faire – delati*) ali sestavljeni obliki (*avoir fait – narediti*), v slovenščini s tem povezane ustrezne dovršne oziroma nedovršne oblike. Nedoločnik ohranja glagolske lastnosti v skladu s svojo glagolsko valenco, kot je možnost tvorbe predikacije, vendar predstavlja le idejo procesa, medtem ko je časovna in osebna določenost lahko razvidna iz konteksta (Riegel, Pellat, Rioul 1994: 333). V slovenščini se v nedoločniški obliki zaznamuje tudi glagolski vid.

Nedoločnik lahko nastopa v vezani ali nevezani obliki. V nevezani obliki, kot jedro povedi, v francoščini v nekaterih diskurzivnih rabah prevzema popolno glagolsko vlogo, na primer v vprašalnih, velelnih povedih (*Que faire? Kaj storiti? Partir! Odi!* (s pomenom: *odidi, odidita, odidite*) *Ne pas fumer! Kaditi prepovedano!*) ali za prezentativom (*Voilà/Voici* in nedoločnik), tu gre predvsem za diskurzivno oziroma stilistično rabo. V slovenščini so primeri, kjer nedoločnik tvori jedro glagolske povedi, redki, pa vendar jih pri Toporišiču 2000: 399–400) zasledimo v prepovedih (*Kaditi prepovedano*), pogovornem nedoločniku (*ne govort/ne se nagibat*).

Hkrati pa je nedoločnik v francoščini lahko rabljen tudi kot oblika s samostalniško vrednostjo, ki zavzame položaj poljubnega stavčnega člena, npr. osebk (Riegel, Pellat, Rioul 1994; Wilmet 1997: 293<sup>17</sup>). Samostalniška konverzija se v francoščini izraža z rabo člena: *le boire et le manger*. Taka raba je možna tudi v slovenščini (Toporišič 2000: 399–401), nedoločnik nastopa kot samostalniška beseda oziroma njeno nadomestilo, npr. *Dali so mu jesti in piti*. Tako obravnavo Toporišič privilegira tudi v *Enciklopediji slovenskega jezika* (1992), kjer nedoločnik po vrednosti enači s samostalniško obliko, vse oblike pa se obravnavajo kot povedkovniške.

V vezani obliki je nedoločnik del nedoločniških polstavkov kot so definirani v slovenščini, oziroma francoske »proposition infinitive«, kjer nedoločnik predstavlja jedro glagolske besedne zveze in narekuje valenco. Raba nedoločnika je pogojena semantično in formalno. O formalnem pogojevanju smo spregovorili zgoraj v primeru identičnih osebkov, semantično pa je nedoločnik del predikata z enim od naslednjih pomenov, ki jih navajamo najprej za francoščino (Wilmet 1997: 294, gl. tudi Schlamberger Brezar, Perko, Mezeg 2010):

- a) vidski pomožni glagoli (*aller, être en train de, se mettre à*)
- b) modalni glagoli za izražanje nujnosti, verjetnosti, dokaznosti (*pouvoir, vouloir, aimer, détester*)
- c) glagoli percepcije
- d) glagoli izogibanja (*avoir peur de, craindre*)
- e) glagoli premikanja
- f) fazni glagoli (*commencer à, finir à, cesser de*)
- g) t. i. causatifs – »povzročilniki« (*faire, laisser, voir*)

Toporišič (2000: 401) v vezani obliki izpostavlja nedoločnik za naslednjimi izrazi:

- a) naklonski izrazi (namere (*nameravam, namenjen sem, mislim, kanim, skušam ...*), hotenja (*hočem, nočem, (ne) želim, maram, voljan sem* itd.), nujnosti ali potrebe (*moram, ne smem, sila je, dolžan sem, potrebno je, nujno je ...*), možnosti (*morem, zmožen sem, ne morem, sposoben sem ...*), ukazovanja (*zapovem, prepovem, ukažem ...*), dopustnosti (*imam pravico, upravičen sem ...*))

<sup>17</sup> V izvorniku: *L'infinitif ou le verbe « non fini » par antithèse du « verbe fini » et le participe ont en commun de « participer » à deux natures: verbe et nom (infinitif) ou verbe et adjectif (participe).*

- b) izrazi za duševno stanje (*bojim se, sramujem se*)
- c) izrazi ocene (*splača se, vredno je*)
- d) fazni glagoli (*začeti, nehati*)
- e) izrazi za zaznavanje (*slišati, videti, pozabiti ...*)

V slovenščini je treba še izpostaviti namenilnik za glagoli premikanja in cilj dejanja za glagoloma *dati* in *poslati*: *dal je otroka študirat, poslal je dekleta pomolst* (Toporišič 2000: 402), ki ga bomo v našem primeru poimenovali »povzročilnik«. <sup>18</sup> V teh primerih imamo v francoščini nedoločnik. V prispevku se bomo ukvarjali le s cilji dejanja, tako imenovanimi povzročilniki (fr. *verbes causatifs*).

Glede na zgornje sezname glagolov bomo imeli opravka s skladenjskimi strukturami dveh vrst: v prvi vrsti so izrazi, ki zahtevajo nedoločnik pri sonanašalnih osebkih (modalni glagoli in drugi naklonski izrazi), v drugi vrsti pa glagoli percepcije in povzročilniki ter glagoli premikanja: v tem primeru nedoločnik dobi svoj lastni osebek, različen od glavnega glagola, ki ga dopolnjuje na podoben način kot bi bilo v običajnem stavku, kot na primer *Il a envoyé les enfants voir Blanche Neige / Otroke je poslal pogledat Sneguljčico; Il entendait les oiseaux chanter. / Slišal je peti ptice.*

Slogovno nedoločnik deluje kot sredstvo zgoščevanja besedila. V francoski slovnici velja, da je raba nedoločniške strukture po slovnični tradiciji, ki se zgleduje po latinščini, primernejša za rabo od razvezane (Riegel, Pellat, Rioul 1994: 335). Pri naših slovničarjih takih navodil oziroma razmišljanj ne zasledimo, menimo pa, da se bodo slovenske tendence glede ohranjanja ali razvezave nedoločnikov do neke mere pokazale v raziskavi.

V francoščini poleg vseh zgornjih pojavnih možnosti najdemo še variante, kjer pri identičnih oziroma sonanašalnih osebkih lahko glagolsko strukturo pretvorimo v nedoločniško, na primer:

*Il fait des économies pour qu'il puisse voyager dans le monde entier / pouvoir voyager dans le monde entier. / Varčuje, da bi lahko potoval po celem svetu.*

Tako lahko že pred raziskavo predvidevamo, da je v francoščini možnih več nedoločniških struktur kot v slovenščini. Osredotočili se bomo na primere s strukturno prekrivnimi skladenjskimi vzorci v obeh jezikih. Obravnavi francoskih sonanašalnih nedoločniških struktur se bomo zaradi širine tematike posvetili na drugem mestu.

### 1.3 Raziskovalni namen

Nedoločniške strukture v francoščini in slovenščini niso povsem prekrivne. Raziskave smo se lotili struktur, ki po teoriji so prekrivne, in iskali njihovo frekventnost.

<sup>18</sup> Kot prevod francoskega izraza *causatif*.

Zgornje sheme smo za potrebe raziskave združili v naslednje kategorije, ki jih bomo pregledovali v že omenjenem francosko-slovenskem vzporednem korpusu FraSloK (Mezeg 2010).

Za naklonskimi glagoli in izrazi za izražanje deontične in epistemične (dokazne) modalnosti.

V ta razdelek smo vključili izraze za deontično modalnosti za nujnost, možnost, voljo (francoske *devoir, pouvoir, vouloir, il faut* in slovenske *morati, moči, smeti, hoteti, treba je*) in za epistemično modalnost za dokaznost, zmožnost (*devoir, pouvoir, vouloir, savoir* oziroma *morati, moči, znati*, izraz *lahko*). Izključili smo izraze ocene kot *nujno je, splača se* in izraze za duševna stanja (*bati se, biti sram*), ki jih še našteva Toporišič (2000: 401), saj v korpusu nismo našli zadetkov, kjer bi se ti izrazi v slovenščini dopolnjevali z nedoločnikom.

1. Za glagoli zaznavanja ali percepcije (*videti, gledati, slišati, poslušati, čutiti* oziroma v francoščini *voir, regarder, entendre, écouter, sentir*).
2. Za faznimi glagoli (*začeti, nehati* oziroma *commencer, cesser, finir*).
3. Za povzročilniki *dati, poslati, pustiti* (v francoščini *faire, envoyer, laisser*).

Vse zgornje slovenske strukture so do določene mere prekrivne s francoskimi. Za glagoli premikanja ima francoščina nedoločnik, slovenščina pa namenilnik.<sup>19</sup> V prispevku se ne bomo ukvarjali z njimi. Tudi za glagoli »povzročilniki« (causatifs), za katerimi ima slovenščina po teoriji v *Slovenski slovnici* namenilnik (Toporišič 2000: 402), smo v korpusu našli predvsem strukture z nedoločnikom – te strukture bomo v raziskavo vključili, o njih bomo spregovorili na koncu razprave.

Zanimalo nas bo predvsem, kako so posamezne strukture, ki so v obeh jezikih prekrivne, prevedene v slovenščino: tu gre za odločitev prevajalca, ki je pogojena s splošnim odnosom do jezika in sporazumevalno prakso oziroma s slogovno vrednostjo.

Naredili bomo torej primerjavo med teoretično možnostjo dopolnjevanja z nedoločnikom v teoriji in dejanskim stanjem v praksi. Pri tem ne smemo pozabiti na slogovno vrednost nedoločnika. Kot smo omenili zgoraj, gre za skladiščno strnjanje povedi, ki pa ne vsebuje osebne glagolske oblike.

## 2 Korpusna raziskava

V nadaljevanju podajamo rezultate pregleda francoskih nedoločnikov in njihovih slovenskih prevodov v korpusu FraSloK (Mezeg 2010<sup>20</sup>). Pregledali smo literarni

<sup>19</sup> V govoru praktično ni več razločevanja, ker sta kratki nedoločnik in namenilnik identična v obliki.

<sup>20</sup> <<http://nl.ijs.si/noske/spook.cgi/>>. (Dostop 20. 2. 2017.)

del z upoštevanjem zgoraj omenjenih prekrivnih kategorij med francoščino in slovenščino. Pri vsaki kategoriji podajamo statistiko pojavljanja nedoločnika v francoščini in slovenščini, nekaj primerov rabe in analizo prevodnih strategij.

## 2.1 Modalni glagoli in izrazi kot nosilci deontične oziroma epistemične modalnosti: *devoir* / *pouvoir* / *vouloir* po prevodnih parih *morati*/*moči*, *smeti*/*hoteti*, *želeti*

V korpusu zasledimo 488 konkordanc para *devoir* – *morati*: v francoščini so brez izjeme v kombinaciji z nedoločnikom, v slovenščini zasledimo dva primera elipse.

Primeri v nadaljevanju:

Eldorado (2006)	eut le temps de se demander s' il allait	<b>devoir</b>	utiliser la force , et comment il allait	Eldorado (2007)	Vendar se ni ganila . Vprašal se je , ali bo	<b>moral</b>	uporabiti silo in na kakšen način jo bo
Balzac et la petite taill... (2000)	serait installée quelque part . - Vous auriez	<b>dû</b>	l' empêcher de partir , dit Luo d' une	Balzac in kitajska šivilj... (2002)	bo pisala , ko se bo kje nastanila . ” “	<b>Morali</b>	bi ji preprečiti , ” je s slabotnim , komaj

Pri teh strukturah se nedoločnik v slovenščini ohranja, prekrivnost je tako rekoč 100 % (99,6 %).

Primer elipse z glagolom *iti*:

Je m'en vais (1999)	d' admettre que , s' ennuyant assez , il	<b>doit</b>	sortir prendre un peu l' air de temps en	Grem (2008)	je priznati , da se precej dolgočasi in	<b>mora</b>	sem in tja malo na zrak . In prav zdaj
---------------------	--	-------------	--	-------------	---	-------------	--

V nadaljevanju smo v korpusu preučevali para *pouvoir* – *smeti* in *pouvoir* – *moči*, prvi par zaznamuje nujnost in s tem deontično modalnost, drugi pa (z)možnost, torej epistemično modalnost. Prevajalske rešitve se ne glede na modalnost izkažejo za zelo podobne. Pri paru *pouvoir* – *smeti* dobimo 18 pojavitev, od katerih je ena izločena, ker gre za samostalnik *smeti*, v eni pa je elipsa že v francoščini. Vseh drugih 16 francoskih izvornikov in vsi prevodi se dopolnjujejo z nedoločnikom (spodaj navajamo dva primera):

Plateforme (2001)	responsable de la communication , ça ne	<b>peut</b>	pas aller ; on ne peut pas continuer comme	Platforma (2002)	Predstavnica stikov z javnostjo si tega ne	<b>sme</b>	dovoliti ; tako ne gre več naprej . - Pa
L'Amour du prochain (2004)	genoux . – Et maintenant , est -ce que je	<b>peux</b>	revenir ? Elle pointa du doigt un sac de	Ljubezen do bližnjega (2007)	pogubljena . Sedla mi je na kolena . » Se zdaj	<b>smem</b>	vrniti ? « S prstom je pokazala na natrpano

Primer elipse se pojavi že v francoskem jeziku:

Plateforme (2001)	pas venir à Cuba . — En principe , ils ne	<b>peuvent</b>	pas ; mais ils passent par le Canada ou	Platforma (2002)	Američani ne smejo na Kubo . - Načeloma ne	<b>smejo</b>	; vendar prihajajo preko Kanade ali Mehike
-------------------	---	----------------	---	------------------	--	--------------	--

V korpusu je zaslediti bistveno pogostejšo rabo glagola *pouvoir* za izražanje možnosti s prevodi *pouvoir – lahko* (892 pojavitev). Ta zaznamuje tako nujnost kot možnost in se navzven ne more ločiti med deontično in epistemično modalnostjo. Zaradi strukturnih omejitev v slovenščini, ki izvirajo iz narave besedne vrste (*lahko* je modalni prislov in ne glagol), ni nedoločniških prevodov.

Druga možnost za izražanje epistemične modalnosti je par *pouvoir – moči* s 493 zadetki (od tega je 164 zadetkov z *ne pouvoir – ne moči*) in dovršno obliko *pouvoir – zmoči* (11 zadetkov).

Prevodi so skoraj v vseh primerih nedoločniški (razen 16 primerov z elipso ali razvezavo – gl. primer spodaj), kar da 477 primerov nedoločniškega prevoda ali 97 % prekrivnost struktur.

Balzac et la petite taill... (2000)	cinglé , lui dit Luo . Sans lunettes , tu ne	<b>pourras</b>	pas faire un pas sur le sentier . - J'	Balzac in kitajska šivilj... (2002)	nor ? ” je rekel Luo . “ Brez očal ne boš	<b>mogel</b>	po stezi . ” “ Pisal sem mami . Poslala
-------------------------------------	--	----------------	--	-------------------------------------	---	--------------	---

Pri glagolu *zmoči* je očitno dovršna oblika dovolj povedna, da je veliko elipse že v originalu: od 11 primerov v izvorniku so štirje eliptični, tudi prevedeni so na isti način. Od preostalih sedem, ki so v francoščini nedoločniški, jih je pet v slovenščino prevedenih z nedoločnikom, dva sta eliptična (gl. primere spodaj).

Primer elipse se v francoščini:

Eldorado (2006)	c' était quitter son enfant et elle ne le	<b>pouvait</b>	pas . Elle raconta tout cela avec lenteur	Eldorado (2007)	pomenilo zapustiti svojega otroka , tega pa ni	<b>zmogla</b>	. Vse to je poveljniku opisala počasi in
-----------------	---	----------------	---	-----------------	--	---------------	--

Primer eliptičnega prevoda:

Eldorado (2006)	ne pourrais pas aller plus loin . Je ne	<b>pourrais</b>	pas faire le voyage . – Malade de quoi	Eldorado (2007)	do meje . Vendar ne morem naprej . Ne bi	<b>zmogel</b>	potovanja . « » Kaj ti je ? « Vzel si je
-----------------	---	-----------------	--	-----------------	--	---------------	--



## Primer nedoločnika v originalu in prevodu:

Le ventre de l'Atlantique (2003)	il n' y pouvait rien . Le tiers-monde ne	<b>peut</b>	voir les plaies de l' Europe , les siennes	Trebuh Atlantika (2007)	sam kriv za svoje utvare . Tretji svet ne	<b>zmore</b>	videti ran Evrope , ker je zaslepljen od
Plateforme (2001)	profitent ensuite de tout ce que vous avez	<b>pu</b>	accumuler , au prix des pires efforts )	Platforma (2002)	se potem celo okoristijo z vsem , kar ste	<b>zmogli</b>	prihraniti za ceno najhujših naporov )

Deontično modalni glagol *vouloir* ima dve prevodni različici, *želeli* in *hoteti*. Pri paru *vouloir* – *želeli* zasledimo 164 pojavitev, od teh je v francoskem besedilu 75 primerov brez nedoločniškega nadaljevanja (v večini elipsa, nekajkrat razvezava). Prevod v teh primerih sledi francoski strukturi. Od preostalih 89 primerov gre v slovenščini večinoma za prevod z nedoločnikom razen v šestih primerih (1x nominalizacija, 2x elipsa, 3x razvezava). Prevod z nedoločnikom je torej 93 %.

## Primeri sledijo v nadaljevanju:

Eldorado (2006)	pouvoir sur la vie des hommes , je n' en	<b>veux</b>	pas . Non . On ne fait pas ce métier si	Eldorado (2007)	onega ? To bi me spravljalo ob pamet . Ne	<b>želim</b>	imeti takšne moči nad človeškimi življenji
Eldorado (2006)	homme en terre libre qui a fait ce qu' il a	<b>voulu</b>	. Nous aurions pu . Soleiman . Ne l' oublie	Eldorado (2007)	ozemlju , ki je storil to , kar si je najbolj	<b>želel</b>	. Zmogla bi , Sulejman . Nikoli ne pozabi
Eldorado (2006)	je ne t' avais pas accompagné . ¶ Mais je	<b>voulais</b>	voir cela une fois avant de mourir . Passer	Eldorado (2007)	, bi ti ostalo več denarja . Vendar sem	<b>želel</b>	videti vse to , preden umrem . Želel sem

Par *vouloir* – *hoteti* ima 485 pojavitev. V 76 primerih že v francoščini glagolu *vouloir* ne sledi nedoločnik, ampak eliptična ali razvezana struktura. Ti primeri so v slovenščino prevedeni na isti način (torej brez nedoločnika), razen štirih, kjer v slovenščini za glagolom *hoteti* prevajalci uporabijo nedoločnik, čeprav ga v francoščini ni.

Od preostalih 409 pojavitev se razen v petih primerih elipse in 13 primerih razvezave (kar predstavlja 4 %) vsi prevodi v slovenščino dopolnjeni z nedoločnikom, kar predstavlja 96 % prekrivnost struktur. En primer je izločen, ker gre za *hotel* kot samostalnik, ki se pojavlja v bližini glagola *pouvoir*.

Med prevodi najdemo nekaj stalnih besednih zvez, ki ne funkcionirajo glagolsko, ampak kot diskurzni zaznamovalci, in sicer *ce bo bog tako hotel* s tremi zadetki (vsi *Eldorado*), *je veux dire* – *hočem reči* (15 zadetkov) *tu veux dire/hočeš reči* (trije zadetki) (prevladujejo *Svinjarije* – *Truismes*) in *veut dire* v smislu *pomeni* (10 pojavitev). Primere navajamo spodaj:

L'Amour du prochain (2004)	Julien . C' était la petite chose dont il	<b>voulait</b>	m' entretenir quand nous nous étions retrouvés	Ljubezen do bližnjega (2007)	je bila tista malenkost , o kateri se je	<b>hotel</b>	pogovoriti z menoj , ko sva se pred sedmimi
L'Amour du prochain (2004)	tu n' étais déjà plus avec nous . Mais il	<b>voulait</b>	se réappropriier ton départ , faire comme	Ljubezen do bližnjega (2007)	dejansko že nisi več sodil med nas . Toda	<b>hotel</b>	si je prilastiti tvoj odhod , ga prikazati

## Primeri elipse:

Il me l' a rendu , ton tableau , il n' en	<b>veut</b>	plus , j' ai dû le reprendre . Il y avait	Grem (2008)	Nazaj mi jo je prinesel , to tvojo sliko ,	<b>noče</b>	je več , moral sem jo vzeti nazaj . In
---	-------------	---	-------------	--	-------------	--

Truismes (1997)	de bien de manger le corps du Christ . Je	<b>voulais</b>	manger ça à nouveau . Mais le curé n' a	Svinjarije (1997)	dobro delo jesti Kristusovo telo . Zdaj sem	<b>hotela</b>	še . Ampak duhovnik mi ga ni hotel dati
-----------------	---	----------------	---	-------------------	---	---------------	---

## Primer z dodanim nedoločnikom v slovenščini:

Un secret (2004)	L' histoire de mes parents , que j' avais	<b>voulue</b>	limpide dans mon premier récit , devenait	Skrivnost (2008)	odzivov . Zgodovina mojih staršev , ki sem jo	<b>hotel</b>	imeti v svoji prvi pripovedi prozorno jasno
------------------	---	---------------	---	------------------	---	--------------	---

Kakšna pa je razlika med prevodno varianto *želeti* in *hoteti*? Menimo, da gre za osebni izbor prevajalca, saj v primerih, ki so prevedeni z glagolom *želeti*, ni zaslediti kake večje vpljudnosti ali privzdignjenosti od tistih, ki so prevedeni s *hoteti*. Če pogledamo številke: od 164 prevodov glagola *vouloir* z *želeti* jih je 107 iz romana *Eldorado*, po 14 iz del *Cesarica* in *Platforma*, 10 iz dela *Francoski testament*, sedem *Trebuh Atlantika*, štiri *Ljubezen do bližnjega*, po dva pa iz romanov *Grem*, *Skrivnost*, *Nor na Vincenta* in po en iz del *Svinjarije* in *Sesalci*. Sklepamo, da dejstvo, da je velika večina tovrstnih prevodov iz dela *Eldorado*, kaže na odločitev prevajalke, da uporabi *želeti* namesto *hoteti*.

Pri neosebni izrazih za modalnost smo preverjali brezosebni izraz *il faut* ter prevod *treba je*. Od 82 pojavnic tega para v korpusu vsi prevodi vsebujejo nedoločnik, čeprav v izvorniku niso vsi nedoločniški, gre za 100 % prevod s *treba je* in nedoločnikom. V francoščini se nekaj *il faut* kombinira s samostalnikom, te možnosti pa v slovenščini ni. Besedna zveza *il faut* s prevodom *potrebno je* v korpusu nima zadetkov. Prav tako ni zadetkov za *il est urgent – nujno je*. V nadaljevanju navajamo nekaj primerov.

Nedoločnik dopolnjuje francosko in slovensko strukturo:

Plateforme (2001)	mais jusqu' à présent il n' y a rien .	<b>Il faut</b>	dire qu' on a surtout des clients étagers	Platforma (2002)	francoskega tiska ; a do zdaj ni bilo ničesar .	<b>Treba</b>	je vedeti , da imamo predvsem tuje stranke
Truismes (1997)	je n' en tire ni dégoût ni affectation .	<b>Il faut</b>	bien se procurer sa dose de protéines .	Svinjarije (1997)	najmanjšega odpora ali sočutja . Je pač	<b>treba</b>	poskrbeti za redno dozo proteinov . Najlaže
Elipsa:							
Eldorado (2006)	il a sifflé et le guide s' est levé . „	<b>Il faut</b>	reprendre la marche „ , a -t-il murmuré	Eldorado (2007)	Nato je zažvižgal in vodič je vstal . »	<b>Treba</b>	bo na pot , « mi je zašepetal in me pridržal

Original z razvezano obliko in prevod z nedoločnikom:

Plateforme (2001)	nous , elle est déjà sur la descente . «	<b>Il faut</b>	bien qu' on y arrive , poursuivent -ils	Platforma (2002)	v zatonu , « naznanijo že na začetku . »	<b>Treba je</b>	pri , « nadaljujejo , » na ta biser Indijskega
-------------------	--	----------------	---	------------------	--	-----------------	--

*Pouvoir* in *vouloir* glede na izvornik večinoma dobita nedoločniški prevod. V tem se ne razlikujeta dosti od *devoir – morati*. Vidimo pa, da pri glagolih *pouvoir* in *vouloir* že v francoščini pogosteje prihaja do razvezave oziroma eliptičnega prevoda kot pri glagolu *devoir*. Ena od prevodnih možnosti glagola *vouloir* je tudi *rad*, ki ima 157 pojavitev, glede na strukturo v slovenščini pa ni možnosti za nedoločniški prevod.

Par *savoir – znati* ima 147 pojavitev, prevodi so prekrivni (gl. primere spodaj), odstopanja so v petih primerih, kjer je v slovenščini elipsa oziroma izpust nedoločnika, prekrivnost prevedenih struktur je 97 %. V primerih spodaj najprej podajamo dve prekrivni strukturi, sledi pa še primer z elipso.

Plateforme (2001)	une chose que je pouvais faire , que je	<b>savais</b>	faire . Le soleil devenait peu à peu écrasant	Platforma (2002)	stvari , ki sem jo lahko naredil , ki sem jo	<b>znal</b>	narediti . Sonce je začelo pritiskati z
Le testament français (1995)	pas d' enfants , lui . C' est qu' il ne	<b>savait</b>	tout simplement pas faire l' amour ...	Francoski testament (2005)	imel otrok . To pa preprosto zato , ker ni	<b>znal</b>	seksati ... Za spolno dejavnost , ki je

## Elipsa:

Plateforme (2001)	plaisir : voilà ce que les Occidentaux ne	<b>savent</b>	plus faire . Ils ont complètement perdu	Platforma (2002)	zastonj deliti užitek : tega zahodnjaki ne	<b>znajo</b>	več . Popolnoma so izgubili smisel za dajanje
Truismes (1997)	cadavres , bien proprement décapités comme Yvan	<b>savaît</b>	faire . Ça on peut dire que les victimes	Svinjarije (1997)	je Yvan truplom odgriznil glavo , tako je	<b>znal</b>	samo on . Lahko rečem , da žrtve niso trpele

Če pogledamo par *savoir – vedeti*, takoj vidimo, da gre za pogostejšo varianto: v korpusu ima 841 pojavitev, vendar je glagol v tem primeru polnopomenski in se ne dopolnjuje z nedoločnikom (primer spodaj):

Je m'en vais (1999)	veuve Delahaye . Ah , dit Ferrer qui ne	<b>savaît</b>	pas , qui n' aurait pas imaginé non plus	Grem (2008)	Delahaye . Ah , je rekel Ferrer , ki ni	<b>vedel</b>	, ki si ne bi predstavljal , da je bil
---------------------	---	---------------	--	-------------	---	--------------	--

Pri modalnem izrazu *Il vaut mieux* + nedoločnik v francoščini in prevodu *bolje je* (*bo, bi*) so prevodi vsi nedoločniški. Najdemo 10 pojavitev, od tega dva primera že v originalu nista tvorjena z nedoločnikom, od preostalih osem francoskih nedoločniških primerov so tudi slovenski prevodi oblikovani na isti način – razen enega (primeri spodaj z *raje*).

Plateforme (2001)	franchement dangereux . « Il y a des endroits qu'	<b>il vaut mieux</b>	éviter » , dit -il encore . Mais enfin	Platforma (2002)	» So kraji , ki se jih je bolje izogibati , « je še rekel .
Eldorado (2006)	nombreux le long des murs de la ville qu'	<b>il vaut mieux</b>	repartir tout de suite . ¶ Non seulement	Eldorado (2007)	Včasih jih že toliko ždi vzdolž mestnega obzidja , da je bolje takoj oditi .
Plateforme (2001)	de village ? — C' est un projet nouveau ;	<b>il vaut mieux</b>	le démarrer avec des équipes nouvelles	Platforma (2002)	- Gre za nov projekt ; bolje bi bilo začeti s popolnoma novo ekipo .

Razvezana oblika se lahko pojavlja že v francoščini:

Eldorado (2006)	conclut le commandant . Dites aux autres qu'	<b>il vaut mieux</b>	qu' ils rentrent à l' intérieur pour ne	Eldorado (2007)	» Povejte ostalim , naj gredo noter , da ne bodo ovirali manevrov .
-----------------	--	----------------------	---	-----------------	---

Pri modalnih glagolih, lahko bi rekli tudi modalnih pomožnikih, pri vseh zasledimo za več kot 90 % prekrivnost v prevodih, morda najmanj pri *vouloir*, kar kaže na to, da se *devoir* in *pouvoir* približujeta pomožniški rabi, medtem ko *vouloir* ohranja več pomena.

Kot ena od prekrivnih struktur se v teoriji kažejo tudi glagoli čustvovanja, kot so *avoir peur – bati se, avoir honte – sramovati se, sram biti*: ne glede na teorijo so vsi v slovenskem prevodu razvezani in jih ne navajamo.

## 2.2 Glagoli percepcije v kombinaciji z nedoločnikom *regarder/entendre/sentir* in *gledati, videti/ poslušati, slišati/čutiti*

Naslednji sklop analize je potekal v okviru glagolov percepcije. Poiskali smo glagole vidnega, slušnega in čutnega zaznavanja v povezavi z nedoločniki v francoščini in njihove prevode v slovenščino. Šlo je za *regarder – gledati, regarder – videti, voir – gledati, voir – videti, écouter – slišati, écouter – poslušati, entendre – slišati, entendre – poslušati, sentir – čutiti*. Namen je bil izluščiti pogostnost vezave z nedoločnikom v francoščini in variantnost prevodov prej omenjenih struktur v slovenščini. Rezultati so bili odvisni od čutne kategorije glagola, pa tudi od prevajalca dela. Predstavljamo jih v nadaljevanju.

Za vidno zaznavanje smo vzeli pod drobnogled pare *regarder – gledati, voir – videti* (in navzkrižne oblike *regarder – videti* in *voir – gledati*). Par *regarder – gledati* je ponudil 181 zadetkov, od tega je bilo nedoločniških struktur v francoščini 20 (ali 11%). V slovenščini smo med prevodi francoskih nedoločniških struktur zasledili le en nedoločniški prevod, kar kaže na bistveno manjšo izbiro vezave z nedoločnikom v slovenščini kot v francoščini, pri tem da je strukturno možna. Za prevodne rešitve pri paru *regarder – gledati* so prevajalci raje izbrali naslednje možnosti: 16 nedoločnikov iz izvirnika je bilo razvezanih v predmetni odvisnik (ki sta ga uvajala *kako* in *ko*), 2x je prišlo do nominalizacije, 1x pa je bil izvirnik preveden s prislovom. Nekaj primerov navajamo spodaj.

Nedoločniški prevod:

Le ventre de l'Atlantique (2003)	célibataire à un âge où tous ceux de sa génération	<b>regardaient</b>	grandir leur descendance , avait vécu chez	Trebuh Atlantika (2007)	bil v letih , ko so vsi njegovi vrstniki	<b>gledali</b>	rasti svoje potomstvo , še zmeraj samski
----------------------------------	--	--------------------	--	-------------------------	--	----------------	--

Razvezava:

finit par se relever . De loin , nous le	<b>regardâmes</b>	zigzaguer sur le sentier , et tomber de	Balzac in kitajska šivilj... (2002)	nazadnje skobacal na noge . Od daleč sva	<b>gledala</b>	, kako cikcaka po poti , videla , kako	
Un secret (2004)	l' eau d' un mouvement régulier . Maxime	<b>regarde</b>	s' éloigner la silhouette de la nageuse	Skrivnost (2008)	enakomernimi zamahi plavati na drugi breg . Maxime	<b>gleda</b>	, kako se oddaljuje plavalkina postava

## Nominalizacija:

Je m'en vais (1999)	alignés sur tout ce qui le surplombe et le	<b>regardent</b>	faire son numéro furieux . Ce spectacle	Grem (2008)	balkonov , vzpetin in drugih sprehajališč , ki	<b>gledajo</b>	na svojo moč razkazujoči ocean , razvrščeni
---------------------------	--	------------------	--	----------------	--	----------------	---

## Prislov:

Je m'en vais (1999)	devait soigner son apparence , Delahaye le	<b>regardait</b>	sans comprendre . Mettez -vous à la place	Grem (2008)	zunanost , Delahaye ga je nerazumevajoče	<b>gledal</b>	Postavite se v zbirateljevo kožo , je
---------------------------	---	------------------	--	----------------	--	---------------	---

Par *regarder* – *videti* je imel v korpusu 22 pojavnic, od tega sta samo dva primera iz originala dopolnjena z nedoločnikom v francoščini (9 %); oba sta v prevodu razvezana v odvisnik (gl. spodaj):

Eldorado (2006)	observer à une terrasse de café . De le	<b>regarder</b>	rire avec une femme ou téléphoner , en	Eldorado (2007)	lahko opazovala na terasi kavarne . Da bom	<b>videla</b>	, kako se zabava s kako žensko ali kako
Balzac et la petite taill... (2000)	finit par se relever . De loin , nous le	<b>regardâmes</b>	zigzaguer sur le sentier , et tomber de	Balzac in kitajska šivilj... (2002)	daleč sva gledala , kako cikcaka po poti ,	<b>videla</b>	, kako je čez nekaj minut spet padel .

Nasprotno pa pri paru *voir* – *videti* v korpusu naštejemo 647 pojavnic, od tega je v francoskem besedilu 79 primerov z nedoločnikom (12 %), od katerih jih je 23 v slovenščino prevedenih z nedoločnikom (29 %). Večina prevodov je tako razvezana v odvisnik (*videl sem, kako*). Spodaj za prikaz navajamo najprej nekaj primerov z nedoločnikom, nato pa z odvisnikom.

## Nedoločnik v prevodu:

Le testament français (1995)	aurais pas du tout été étonné si je l' avais	<b>vue</b>	endosser une tunique militaire et mettre	Francoski testament (2005)	. Prav nič me ne bi začudilo , če bi jo	<b>videl</b>	obleči vojaško srajco in obuti vojaške
Fou de Vincent (1989)	beau , maigre , tout en noir , que j' avais	<b>vu</b>	arriver en moto alors que j' attendais	Nor na Vincenta (2007)	ga prej , ko sem v avtu čakal Vincenta ,	<b>videl</b>	pri z motorjem ; pol enajstih zvečer
Impératrice (2003)	roi de Jing , était venu vers moi en me	<b>voyant</b>	dompter un cheval . Pour lui , je dompterais	Cesarica (2007)	kralj Džjinga , pristopil k meni , ko me je	<b>videl</b>	krotiti konja . Danes bom zanj ukrotila

## Razvezava v odvisnik:

Fou de Vincent (1989)	le rencontres » , me dit Vincent qui me	voit	saisir la photo , « car lui aussi aurait	Nor na Vincenta (2007)	da ga srečaš , « mi reče Vincent , ki me	vidi	, ko primem sliko , » kajti tudi on bi
Fou de Vincent (1989)	ressors abattu du magasin . Une telle envie de	voir	Vincent danser ( je suis ivre ) , danser	Nor na Vincenta (2007)	stopim iz trgovine . Strašna želja , da bi	videl	Vincenta , kako pleše ( pijan sem ) , pleše

V korpusu je 49 pojavitev para *voir – gledati*. Z nedoločnikom je v francoščini dopoljenih 9 (18 %), od tega je ena sama prevedena z nedoločnikom (gl. spodaj), kar pri teh številkah pomeni 11 %. Drugi prevodu vključujejo razvezavo v odvisnik ali nominalizacijo.

## Nedoločnik:

Impératrice (2003)	mâitresses et que je lui donne des conseils . Je	voyais	grandir mon roi avec un pincement au cœur	Cesarica (2007)	ljubicami ter mu dajati navsote . Ko sem	gledala	odraščati mladega kralja , me je rahlo
--------------------	--	--------	---	-----------------	--	---------	--

## Razvezava v odvisnik:

Truismes (1997)	suivants je suis restée sur le banc pour	voir	passer Honoré . Ensuite le dimanche a dû	Svinjarije (1997)	Dva ali tri dni sem še ostala na klopi in	gledala	, kako hodi Honoré mimo . Potem je bila
-----------------	--	------	--	-------------------	---	---------	---

## Nominalizacija:

Plateforme (2001)	avait décliné l' invitation ; il allait	voir	danser Kim . « J' aime bien la voir danser	Platforma (2002)	restavraciji . Lionel je odklonil vabilo ; šel bo	gledat	Kimin plesni nastop . » Rad jo gledam ,
-------------------	---	------	--	------------------	---	--------	---

Pri glagolih slušne percepcije je največ nedoločniške vezave pri paru *entendre – slišati*, kjer je od 258 pojavitev v francoščini 64 (ali 25 %) takih z nedoločniško vezavo, od teh pa jih je 19 prevedenih v slovenščino z nedoločnikom (30 %). Zanimivo je, da so skoncentrirani v dveh romanih; prevladujejo v delih *Francoški testament* in *Cesarica*. Primere navajamo spodaj.

Le testament français (1995)	neige sur les routes ... Je n' avais pas	entendu	ma grand-mère entrer . Elle posa sa main	Francoški testament (2005)	odmetavale kupe snega na cestah ... Nisem	slišal	babice vstopiti . Položila je roko na mojo
Le testament français (1995)	entra dans la pièce et c' est de là que nous	entendîmes	venir ces versets qu' elle récitait à mi-voix	Francoški testament (2005)	krvi ... Vstopila je v sobo in od tam sva	slišala	prihajati te verze , ki jih je recitala

Varianta razvezana struktura:

Impératrice (2003)	son tour de briller . Je feignis de ne pas	<b>entendre</b>	Émeraude et Rubis critiquer l' intrusion	Cesarica (2007)	, da zasije . Pretvarjala sem se , da ne	<b>slišim</b>	, kako Rubin in Smaragd kritizirata vsiļivjko
-----------------------	---	-----------------	---	--------------------	---	---------------	--

Francoska nominalizacija je prevedena z nedoločnikom:

Impératrice (2003)	ciel où le soleil ne se levait jamais , j'	<b>entendais</b>	le chant d' une petite fille . Sa voix	Cesarica (2007)	nebu , kjer sonce ni nikoli vstalo , sem	<b>slišala</b>	prepevati majhno deklico . Njen nežni ,
-----------------------	---	------------------	--	--------------------	---	----------------	--

Pri drugih glagolih slušnega zaznavanja prevladujejo razvezane strukture, ne pri paru *écouter – slišati*, kjer sta v že francoščini le dve pojavnici z nedoločnikom v francoščini, niti pri paru *écouter – poslušati* s 25 pojavicami ne zasledimo prevoda z nedoločnikom v slovenščini.

Za par *écouter – slišati* dobimo v korpusu le dva zadetka, med njima ni povzročilnika. Pri paru *écouter – poslušati* pa je med 25 primeri le en glagol percepcije v francoščini, pa še ta v slovenščino ni preveden z nedoločnikom. Navajamo ga spodaj:

L'Amour du prochain (2004)	pourquoi manifester un appétit déplacé ? L'	<b>écouter</b>	parler me suffisait . Elle me disait parfois	Ljubezen do bližnjega (2007)	kraju ? Žadostovalo mi je , če sem jo smel	<b>poslušati</b>	Včasih mi je med smehom zaupala , da
-------------------------------------	---	----------------	--	------------------------------------	---	------------------	--

Pri paru čutnega zaznavanja *sentir – čutiti* se jih v francoščini od 182 pojavitev v korpusu 39 veže z nedoločnikom, kar predstavlja 21 %. Od teh 39 pojavitev je v slovenščino le eden preveden z nedoločnikom (kar predstavlja okrog 2 %), drugi so razvezani v odvisnik, nominalizirani in podobno (*čutil sem, da* (4 primeri); *čutil sem, kako* (23 primerov); nominalizacija (3 primeri), predmet v 4. sklonu in oziralni odvisnik (5), drugo (3 primeri)).

Primer prevoda z nedoločnikom:

Le testament français (1995)	aussi ce ténébreux vécu russe dont elle	<b>sentait</b>	le poison enivrant s' instiller dans ses	Francoski testament (2005)	ruska preteklost , katere omamni strup je	<b>čutila</b>	pritekati v svoje žile . Iz žene spoštovanega
---------------------------------------	--	----------------	---	----------------------------------	--	---------------	--

Primer razvezave v odvisnik:

Un secret (2004)	ses larmes , il se presse contre elle ,	<b>sent</b>	rouler ses muscles , palpite contre le	Skrivnost (2008)	stiska k njej v slanem okusu svojih solz ,	<b>čuti</b>	, kako se obračajo njene mišice , tipa
---------------------	---	-------------	--	---------------------	--	-------------	---



Par *sentir –vohati* ima v korpusu štiri pojavitve, ampak nobena se ne veže z nedoločnikom niti v francoščini niti v slovenskem prevodu.

Pr glagolih percepcije opazamo, da je že v francoščini manj vezave z nedoločnikom. celotni množici pojavitvev glagolov percepcije take vezave predstavljajo od 9 do 25 %, najmanj pri paru *regarder – videti*, največ pri paru *entendre – slišati*. Nedoločniške vezave v slovenščini je v korpusu še manj, saj predstavlja od enega do 30 % prevodov prej omenjenih francoskih struktur z nedoločnikom, največ pri parih *voir – videti* in *entendre – slišati*, pri drugih glagolih čutnega zaznavanja pa bistveno manj oziroma nič.

### 2.3 Fazni glagoli *commencer – začeti, finir/cesser – nehati*

Fazni glagoli zaznamujejo začetek ali konec dejanja in se tako v francoščini kot v slovenščini lahko dopolnjujejo z nedoločnikom. Glagol *commencer* ima v korpusu 277 zadetkov, kot fazni glagol ima strukturo *commencer à* in v povezavi s prevodom *začeti* je zadetkov 125. Šest od teh 125 jih v francoščini ni vezanih z nedoločnikom, nedoločniška vezava torej predstavlja 95 %. Tudi v slovenščini prevladuje vezava z nedoločnikom: 119 nedoločniških struktur iz izvornika samo dva v slovenščino nista prevedeni z nedoločnikom, torej manj kot 2 %. Enkrat gre za pasivno strukturo (gl. spodaj), enkrat za razvezavo v odvisnik. Torej gre za 98 % prevod z nedoločnikom, kar pomeni, da so nedoločniški prevodi v tem kontekstu močno predvidljivi. Primeri so navedeni spodaj.

Truismes (1997)	à la maison , mais c' est là que tout a	<b>commencé</b>	à devenir vraiment difficile . La première	Svinjarije (1997)	moril doma , ampak šele takrat so se stvari	<b>začele</b>	komplcirati . Zlasti prva naslednja polna
--------------------	--	-----------------	---	----------------------	--	---------------	--

Primer nominalizacije predstavlja bolj izjemo kot pravilo:

Plateforme (2001)	dérive . Les questionnaires de satisfaction	<b>commencèrent</b> à	être dépourillés ; le taux de retour avait	Platforma (2002)	bil videti nesrečen in zapuščen moški .	<b>Začelo</b>	se je pregledovanje vprašalnikov o zadovoljivosti
----------------------	--	--------------------------	--	---------------------	---	---------------	---

Fazni glagol *commencer à* ponuja tudi druge prevodne rešitve kot simetrična skladenjska oblika *začeti* in nedoločnik. Če vzamemo 204 pojavitve glagola *commencer à*, ne da bi vtipkali kakšno prevodno rešitev, dobimo poleg faznega glagola *začeti* še 79 drugačnih rešitev, kar predstavlja skoraj 39 % prevodov. Nekaj primerov rešitev navajamo spodaj; vidimo, da gre za uvajanje dovršnih glagolov s predpono (*commencer à avoir – postati, postajati*) ali prevod s prislovom (*malo, počasi*), ki prav tako kot fazni glagol zaznamujejo glagolski vid. Primeri so navedeni spodaj, problematika pa s tem še zdaleč ni izčrpana in presega meje tega članka.

Truismes (1997)	, je sentais que j' y serais mieux . Je	<b>commençais à</b>	avoir faim sous la terre , je ne mange	Svinjarije (1997)	Tam pod zemljo sem <b>počasi postajala</b> lačna , ker podgan pa vseeno ne jem .
Le ventre de l'Atlantique (2003)	entendre : Quand on veut , on peut . Madické	<b>commence à</b>	avoir des doutes , à juste titre d' ailleurs	Trebuš Atlantika (2007)	Kar se slednjega tiče , Madickéja upravičeno <b>obhajajo</b> dvomi .
Je m'en vais (1999)	mutuellement leur présence . 28 Personnellement je	<b>commence à</b>	en avoir un peu assez , de Baumgartner	Grem (2008)	Jaz osebno ga imam <b>počasi</b> že malo dovolj , tega Baumgartnerja .

Fazni glagol *cesser de* se pojavlja v dveh različnih parih, kot *cesser de – nehati* ima 15 pojavitev, kot *cesser de – prenehati* pa 8. Vsi prevodi so nedoločniški, strukturna prekrivnost je 100 %, gre za identične skladišne strukture. Pri prvem paru je večina pojavitev zanikanih (*ne cesser de, ne nehati*), medtem ko gre pri dovršenem paru za trdilno varianto. Nekaj primerov navajamo spodaj.

Primeri za *cesser de – nehati*:

Mammifères (2003)	lui-même , et elle est inaccessible . On ne	<b>cesse</b>	pas d' aimer ceux qu' on a aimés . Mais	Sesalci (2007)	Ljudi , ki smo jih imeli radi , nikoli ne	<b>nehamo</b>	imeti radi . Ampak od človeka do človeka
Le ventre de l'Atlantique (2003)	dois mon Aventure ambiguë . Parce que je ne	<b>cessais</b>	de le harceler , il m' a tout donné : la	Trebuš Atlantika (2007)	svojo dvoumno pustolovščino . Ker ga nisem	<b>nehala</b>	nadlegovati , mi je dal vse : črko , številko
Impératrice (2003)	y avait une grandeur , une vérité qui ne	<b>cessaient</b>	de me troubler . Je me sentais vieillissante	Cesarica (2007)	velikega , nekaj resničnega , kar me ni in ni	<b>nehalo</b>	mučiti . Počutila sem se ostarelo in negotovo

Primeri za *cesser de – prenehati*:

Impératrice (2003)	avais refusée à Scribe de Loyauté . J' avais	<b>cessé de</b>	m' interroger et de m' interdire . Je ne	Cesarica (2007)	ki je nisem naklonila Zvestemu pisarju .	<b>Prenehala</b>	sem se spraševati in se omejevati . Nisem
Plateforme (2001)	conscience et s' immobilisa , gêné . Elle	<b>cessa de</b>	se débattre , elle aussi . Il la regarda	Platforma (2002)	zadregi nepremično obstal . Tudi ona se je	<b>prenehala</b>	upirati . Pogledal jo je naravnost v oči
Impératrice (2003)	et impératrice de la Clarté Pieuse . Je	<b>cessai de</b>	me demander : qui suis -je ? d' où viens	Cesarica (2007)	nazivoma cesarja in cesarice pobožne jasnine .	<b>Prenehala</b>	sem se spraševati , kdo sem in od kod prihajam

Če poiščemo pojavitve glagola *cesser de*, ne da bi vtipkali možni prevod, najdemo 64 primerov, kar pomeni, da jih je 41 prevedenih drugače kot z *nehati* in nedoločnikom. Prevladujejo prislovi *nenehno* (8 pojavitev), *več* (17 pojavitev) 16 drugo (1x *nenehoma*, 2x *neprestano*, 3x *kar naprej*, 1x *vedno*; drugo so glagolski prevodi). Spodaj navajamo nekaj primerov:

Eldorado (2006)	partir de maintenant , ne va plus jamais	<b>cesser de</b>	manquer . Il faut économiser chaque pièce	Eldorado (2007)	Pomislil sem na denar , ki nama ga bo odslej <b>vedno</b> primanjkovalo .
L'Amour du prochain (2004)	terminé qu' elle alluma la télévision et	<b>cessa de</b>	me prêter attention . – Tu peux partir	Ljubezen do bližnjega (2007)	Nisva še dobro končala , ko je že prižgala televizor in <b>se ni več menila zame</b> .

Glagol *finir de* + nedoločnik s prevodom *nehati* + nedoločnik ima tri pojavnice. Vsi primeri so v francoščini dopolnjeni z nedoločniško strukturo, na isti način so tudi prevedeni v slovenščino.

Le testament français (1995)	autre parce qu' il se gratte . Tu n' as pas	<b>fini de</b>	m' étonner , Charlota Norbertovna ! A l'	Francoski testament (2005)	drugemu ga moramo dati , ker se praska . Ne	<b>nehaš</b>	me presenečati , Šarlota Norbertovna !
Le ventre de l'Atlantique (2003)	presque certaine que , lorsque Maldini aurait	<b>fini de</b>	tremper son maillot , mon frère m' appellerait	Trebuh Atlantika (2007)	prepričana , da me bo , kakor hitro se bo Maldini	<b>nehal</b>	potiti na igrišču , poklical brat . Vseeno
Le ventre de l'Atlantique (2003)	absolue que nous réclavons , lorsqu' elle a	<b>fini de</b>	flatter notre ego , de nous prouver notre	Trebuh Atlantika (2007)	dokažeta , da smo sposobni poskrbeti zase , ko	<b>nehata</b>	laskati našemu egu , takrat razkrijeta

Glagol *finir* ne glede na prevod ima vsega skupaj 17 pojavitev, pri katerih so rešitve nedoločniški prevodi *končati s/z* + samostalnik, dovršni glagol ali prislov: od 17 pojavitev glagola *finir* je 15 takih, da v francoščini kombinirajo *finir* + glagol v nedoločniški obliki in samo 3 so v slovenščino prevedene enako (gl. zgoraj – par *finir* – *nehati*), vse druge pa variantno: z glagolom *končati* z glagolnikom v tožilniku ali orodniku (prim. spodaj), dovršnim glagolom ali prislovom.

Balzac et la petite taill... (2000)	vendeur de cigarettes si le pasteur en avait	<b>fini de</b>	sa corvée . - Non , me dit -il . Il est	Balzac in kitajska šivilj... (2002)	cigaret sem vprašal , ali je stari duhovnik že	<b>končal</b>	tlako . “ Ne , ” mi je povedal . “ Revež
Truismes (1997)	comprennent jamais rien à rien . La bonne femme a	<b>fini d'</b>	écrire son procès-verbal et les types tenaient	Svinjarije (1997)	Novinarji nikoli nič ne razumejo . Ženska je	<b>končala</b>	z zapisnikom , tipi so še vedno držali

## Prislov:

Le ventre de l'Atlantique (2003)	instituteur . Pour ce citadin qui avait	<b>fini d'</b>	explorer les curiosités de la vie locale	Trebuh Atlantika (2007)	Mestnemu človeku , ki je že <b>zdavnaj</b> raziskal vse posebnosti lokalnega življenja
----------------------------------	---	----------------	--	-------------------------	--

## Prevodne variante brez nedoločnika. Nominalizacija:

Le ventre de l'Atlantique (2003)	. Allah Akbar ! A la mosquée , on avait	<b>fini de</b>	prier . Le prêcheur ponctua son prône par	Trebuh Atlantika (2007)	V mošeji je bilo <b>konec</b> molitve .
----------------------------------	---	----------------	---	-------------------------	---

## Glagol v dovršni obliki:

Impératrice (2003)	revenaient l' une après l' autre : Sa Majesté a	<b>fini de</b>	dîner ! Elle ordonne la préparation de	Cesarica (2007)	Ženske , ki jih je pošiljala vohunit , so se vračale druga za drugo : njegovo veličanstvo je pravkar <b>povečrjalo</b> !
Balzac et la petite taill... (2000)	manches de mon manteau , quand nous eûmes	<b>fini de</b>	remettre le riz dans la hotte . - On y	Balzac in kitajska šivilj... (2002)	Ko sva <b>naložila</b> riž nazaj v koš , sem imel za rokavi polno hrapavih in trdih snežnih kristalov .
Le ventre de l'Atlantique (2003)	versera ton salaire , et quand tu auras	<b>fini de</b>	me rembourser , tu pourras économiser de	Trebuh Atlantika (2007)	Dajal mi bo tvojo plačo in ko me boš <b>izplačal</b> , boš lahko prihranil dovolj , da boš šel domov plesat bambulo .

Fazni glagoli *commencer à* in *cesser de/finir de* s prevodnimi *začeti/nehati* in nedoločnikom kažejo na 100 % prekrivnost struktur, vsi so prevedeni na enak način. Širši pregled korpusa pa kaže, da pari *commencer – začeti* in *finir/cesser – nehati* ne zajamejo vseh primerov pojavljanja francoskega faznega glagola in da je ta nemalokrat preveden z dovršno glagolsko strukturo ali prislovom. Temu fenomenu bi kazalo posvetiti več pozornosti tudi izven pričujočega članka.

2.4 Povzročilniki *faire/laisser/envoyer* in slovenski prevodi *dati/pustiti/poslati*

Glagoli, v francoščini imenovani *factitifs* ali *causatifs*, so glagoli, ki so dopolnjeni z nedoločniško strukturo, ki ohranja svojo valenco, na primer *dati nekому nekaj narediti*. Oba jezika dopuščata prevod z nedoločnikom, v slovenščini je pravilo celo, da se uporabi namenilnik (Toporišič 2000: 402).<sup>21</sup>

V korpusu smo pregledovali tri pare, *faire – dati*, *laisser – pustiti* in *envoyer – poslati*. V francoščini sicer obstajajo še variante *se voir*, ampak ta dobi v slovenščini zelo raznolike prevode, ki ne sledijo izvorni strukturi, zato smo jih v raziskavi izpustili.

<sup>21</sup> Citiramo: »Z namenilnikom izražamo še cilj še drugih dejanj, npr. glagolov *dati* in *poslati*: *Mati je dala sina študirat.*« (Toporišič 2000: 402).

Za par *faire – dati* najdemo v korpusu 170 pojavitev, od tega jih je resničnih »povzročilnikov«, ki se dopolnjujejo z nedoločnikom, v francoščini 110 (ali 65 %). Med temi se jih v slovenščini še 15 izgubi in so prevedeni z razvezano strukturo (12 %). Prekrivnost povzročilniških struktur za ta par je tako 88 %. Nekaj primerov navajamo spodaj:

Impératrice (2003)	vénérer . Lavée , coiffée , nourrie , je	<b>fis</b>	installer mon lit sous une fenêtre . Les	Cesarica (2007)	bila umita , počesana in nahranjena , sem	<b>dala</b>	posteljo prestaviti pod okno . Taščice
Impératrice (2003)	officiers du département des Funérailles	<b>faisaient</b>	rouvrir le passage dans sa sépulture .	Cesarica (2007)	uradniki z oddelka za pogrebne slovesnosti	<b>dali</b>	odpreti prehod do njegove grobnice . Znova
L'Amour du prochain (2004)	entré en possession de ma garçonnière , je	<b>fis</b>	arracher la moquette , repeindre les murs	Ljubezen do bližnjega (2007)	Brž ko sem postal lastnik garsonjere , sem	<b>dal</b>	odstraniti talne obloge , prepleskati zidove

Drugače prevedene strukture so naslednje: ročno smo izluščili stalne besedne zveze ali fraze *faire une promesse – dati obljubo, obljubiti; faire signe – dati znamenje*, v dveh primerih je prisotna napaka zamenjave glagola s samostalnikom *dvornih dam*, in izražanje možnost s frazo *to se da narediti*. Nekatera iskanja dajo napačne rezultate tudi zaradi bližine besed, npr. spodnji primer, kjer gre za prevod *allons – dajte*:

Je m'en vais (1999)	Allons , dit Delahaye , vous n' allez pas	<b>faire</b>	ça . Non , reconnut Ferrer , je ne crois	Grem (2008)	jih je Delahaye nekoč že navedel Skatu .	<b>Dajte</b>	no , je rekel Delahaye , tega ne boste
---------------------	---	--------------	--	-------------	--	--------------	--

Pri paru *laisser – pustiti* v korpusu zasledimo 270 pojavitev, od katerih jih povzročilniška struktura v originalu predstavlja 123, to je 45 % vseh zadetkov. Od teh jih je z nedoločnikom v slovenščino prevedenih 46 (kar predstavlja 37 %), največ v delu *L'amour du prochain*.

Prevodi so naslednji:

Eldorado (2006)	nouveau . Il s' en était voulu de l' avoir	<b>laissée</b>	partir ainsi , le soir de leur rencontre	Eldorado (2007)	je tistega večera , ko je bila pri njem ,	<b>pustil</b>	kar tako oditi , in čakal je na priložnost
L'Amour du prochain (2004)	bras ballants le long du corps . Je l' ai	<b>laissé</b>	partir . Il s' est dirigé en chaloupant	Ljubezen do bližnjega (2007)	Obstal je z bingljajočimi rokami ob telesu .	<b>Pustil</b>	sem ga oditi . Hlamudraje se je odpravil
L'Amour du prochain (2004)	caddies , des poules de peep-shows qui se	<b>laissent</b>	toucher en cabine . Les mouettes rayent	Ljubezen do bližnjega (2007)	cize , deklin iz peep-show lokalov , ki se	<b>pustijo</b>	otipavati po kabinah . Nebo parajo galebi

## Primer razvezane strukture:

Fou de Vincent (1989)	creux de ma poitrine . Qu' au moins il me	<b>laisse</b>	lui prodiguer l' amour dont je suis capable	Nor na Vincenta (2007)	glavo položil na sredino prsi . Naj mi vsaj	<b>pusti</b>	, da ga obsipavam z ljubeznijo , ki sem
-----------------------	---	---------------	---	------------------------	---	--------------	---

Par *envoyer – poslati* ima 95 zadetkov, od tega povzročilniki z nedoločniškim dopolnilom predstavljajo sedem primerov (okrog 7 %), le eden je preveden na isti način, vendar z namenilnikom (14 % prekrivnosti med strukturami). Navajamo ga spodaj:

Je m'en vais (1999)	un verre : pour rafraichir le whisky , on	<b>envoya</b>	la fille briser un peu de glace sur l'	Grem (2008)	na kozarček : da bi ohladili viski , so	<b>poslali</b>	dekle razlomit malo ledu na najbližji ledenik
---------------------	---	---------------	--	-------------	---	----------------	---

Drugi primeri so bodisi dopolnjeni s samostalnikom (kot prvi, ki sledi) bodisi razvezani v odvisnik. Sledi raba pogojnika zaradi izražanja namena:

Impératrice (2003)	Cour s' élevèrent . Les servantes que j'	<b>envoyai</b>	recupérer les corps de Simplicité et de	Cesarica (2007)	jok dvornih dam . Služabnice , ki sem jih	<b>poslala</b>	po trupli Blaginje in Preprostosti , so
Impératrice (2003)	Elle était retournée dans son domaine . J'	<b>envoyai</b>	des eunuques lui porter des plats desservis	Cesarica (2007)	je na svoje posestvo . Nekaj evnuhov sem	<b>poslala</b>	, da bi ji odnesli jedi z moje mize , a

Zanimivo je, da od sedmih primerov samo dva nista iz romana *Cesarica*, kar kaže na vpliv prevajalca na izbor strukture.

Pokaže se težava pri izbiri nadaljevanja povzročilniške fraze in zgoraj omenjene normativne rabe: ali jo dopolnjuje nedoločnik ali namenilnik? Vsi primeri pri povzročilniku *dati* so dopolnjeni z nedoločnikom, medtem ko edini primer pri povzročilniku *poslati* dopolnjuje namenilnik. Problem izbire nedoločnika in namenilnika se pokaže v perspektivi: v preteklost orientirani povzročilniki so dopolnjeni z nedoločnikom, v prihodnost pa z namenilnikom, saj je le v teh primerih razviden namen.<sup>22</sup> Isti problem se sicer pojavlja tudi v korpusu Gigafida (navajamo spodaj):

privlačno in vsestransko uredili. Po predlogih komisije bodo potem	Po predlogih	dali narediti načrte.
Kdor ne pije vina, mu ne bi		dal narediti etikete
šolah in zbirali talente. V prvem razredu so nam		dali narediti nekaj lahkih vaj, kot so stoja, kolo

Pojavlja se torej vprašanje, ali teoretično predpisani namenilnik za povzročilniki res predstavlja jezikovno realnost. Pred sprejemanjem prehitrih zaključkov bi ta razmišljanja veljalo razširiti in poglobiti.

<sup>22</sup> Po slovnicaх sicer rabo nedoločnika oziroma namenilnika izražajo na različen način: razlikovali naj bi rabo pri dovršnih in nedovršnih glagolih.

### 3 Sklep

Korpusna raziskava nedoločniških struktur v francoskem izvorniku in slovenskem prevodu je na literarnem korpusu FraSloK pokazala, da so različne skupine glagolov pri prevodih dale zelo različne rezultate glede prekrivnosti francoskih in slovenskih nedoločniških struktur, da pa so si rezultati v določenih semantičnih skupinah precej podobni.

Procent nedoločniških struktur v francoščini in slovenščini skoraj popolnoma prekriven pri modalnih glagolih *devoir*, *pouvoir*, *vouloir*, *savoir* in njihovimi prevodi *morati*, *moči/smeti*, *hoteti/želeti*, *znati*, kjer je prekrivnost nad 95 %, in pri faznih glagolih *commencer à*, *finir/cesser de* (prekrivnost je skoraj 100 %). Največ je strukturno enotnih prevodov pri modalnih glagolih: *devoir* – *morati* predvideva le eno prevodno varianto, in sicer nedoločniško. Več variantnosti je pri *pouvoir* – *moči*, *pouvoir* – *smeti*, in *savoir* – *znati*, kjer zasledimo elipso, pa tudi kakšno v odvisnik razvezano strukture.

Večje razlike v prevodih se pokažejo pri glagolih percepcije, kjer se prekrivnost struktur giblje od 0 % (glagol *sentir*) do 11 % (pri glagolu *regarder*, *voir* ...), in pri povzročilnikih *dati/poslati/pustiti* ter njihovimi pari *faire/envoyer/laisser*, kjer prekrivnost pri *faire* – *dati* predstavlja 88 %, pri paru *laisser* – *pustiti* 37 % in pri paru *envoyer* – *poslati* 14 %. Pri faznih glagolih pa zaznamo skoraj 100 % prekrivnost. Vendar prav pri faznih glagolih poleg identičnih struktur najdemo še prevajalske rešitve s prislovom ali dovršnim glagolom s predpono. Te rešitve bi zahtevale še dodatno raziskavo, ki bi pokazala, v kolikšni meri so danes predponski glagoli, ki zaznamujejo začetek, še konkurenčni fazni strukturi.

Vidimo, da vse v korpusu najdene in analizirane strukture tako v francoščini kot v slovenščini vsebujejo nedoločnik. Različna pa je njegova distribucija: če lahko trdimo, da je vezava z nedoločnikom pri modalnih in faznih glagolih pravilo, pa pri glagolih percepcije predstavlja le eno od možnosti, ki ni popolnoma izkoriščena ne v francoščini ne v slovenščini. Vezava z nedoločnikom vsaj nekoliko kaže na to, da glagol, ki je dopolnjen z njim, slabi v pomenu: to se vidi v rabi modalnega *savoir* – *znati*, kjer je prekrivnost primerljiva z drugimi modalnimi glagoli, pri preverjanju para *savoir* – *vedeti*, kjer gre za polnopomenski glagol, pa nedoločniške strukture ni ne v francoščini ne v slovenščini.

Če bi se morali izrekati o slogovnih vrednostih nedoločnika v slovenščini, bi omenili tendenco po razvezavi v odvisnik. Samo pri modalnih in faznih glagolih je pojavnost nedoločniških struktur visoka, drugod pa najdemo razvezane strukture, ki so jih prevajalci uporabili, čeprav možnost za prevod z nedoločnikom obstaja. Lahko torej govorimo o predvidljivih postopkih: pri glagolih percepcije bo najverjetneje pogostejše prihajalo do razvezave kot pri faznih glagolih in naklonskih pomožnikih. Seveda smo tudi v teh primerih na osnovi rezultatov korpusne analize videli, da je izbor izraza in struktur v mnogih pomenih odvisen tako do avtorja kot od prevajalca.

Sklepi so ta trenutek lahko zgolj delni, širša raziskava, v katero bomo vključili tudi enojezični slovenskega korpus, pa bo lahko pomembno dopolnila ta spoznanja.

### Vira

Korpus Gigafida: <[www.gigafida.net](http://www.gigafida.net)>. (Dostop 20. 2. 2017.)

Korpus Spook (FraSloK): <<http://nl.ijs.si/noske/spook.cgi/>>. (Dostop 20. 2. 2017.)

### Literatura

Dik, S. C., 1997: *Theory of Functional Grammar II. Part 2. Complex and Derived Constructions*. Hengeveld, Kees (ur.). Berlin in New York: Mouton de Gruyter.

Ferbežar, I., Knez, M., Markovič, A., Pirih Svetina, N., Schlamberger Brezar, M., Stabej, M., Tivadar, H., in Zemljarič Miklavčič, J., 2004: *Sporazumevalni prag za slovenščino*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze: Ministrstvo RS za šolstvo, znanost in šport.

Mezeg, A., 2010: Compiling and using a French-Slovenian parallel corpus. Xiao, R. (ur.): *Proceedings of The International Symposium on Using Corpora in Contrastive and Translation Studies: 2010 conference (UCCTS2010)*. Ormskirk: Edge Hill University. <<http://www.lancs.ac.uk/fass/projects/corpus/UCCTS2010Proceedings/papers/Mezeg.pdf>>. (Dostop 20. 2. 2017.)

R., M., Pellat, J. C., in Rioul, R., 1994: *Grammaire méthodique du français*. Paris: Hachette.

Schlamberger Brezar, M., in Mezeg, A., 2010: *La morphosyntaxe et la sémantique du verbe français*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Schlamberger Brezar, M., Perko, G., in Mezeg, A., 2015: *La syntaxe contrastive*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Toporišič, J., 1992: *Enciklopedija slovenskega jezika*. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Toporišič, J., 2000: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.

Wilmet, M., 1997: *Grammaire critique du français*. Paris: Hachette.